

SOCKENBLADET

Frinnaryds Hembygdsförening Årgång 37 2015

MOLID Berättar **RUTH I RÖDJAN** Samtalar **FIBERN** Ringlar sig fram **AUGUSTA** i Rosenlund **NYA GENERATIONER** Bryter ny mark **ROLANDSBORG** En epok i Frinnaryd **JULMARKNAD** Med yste **ÅTERVÄNDARDAG** i Frinnaryd **SJÖSTRAND** Om Palmkvists

Ett nytt år har börjat, och med det kommer också ett nytt SOCKENBLAD. Vi hoppas det blir en angenäm läsning. Vi hälsar såväl gamla som nya medlemmar välkomna i vår förening.

Medlemsavgiften är 50:-/person eller 150:- för en familj. Du kan betala via bankgiro 5644-6347 eller till Birgitta Kellner, tel 0140-203 44.

Henry Sjöstrands böcker om Frinnaryds socken kan köpas genom Hembygdsföreningen.

Hembygdsboken, 50:- (OBS!), Nordsmåländska bilder, 134:- Sockenbladet kostar 30:-

Kontakta Hembygdsföreningens ordförande.

Sockenbladets redaktionskommitté:

Elisabeth Ganestål, Hans-Åke Björklund, Arne Thorebring, Alexandra Davidsson samt Staffan Hellgren. Vi tar gärna emot tips och idéer beträffande innehållet i Sockenbladet.

Omslagsbilden: FRINNARYD I BÖRJAN AV 60-TALET

Frinnaryds Hembygdsförening

Planerade aktiviteter 2015

Årsmöte

i Hembygdsgården onsdagen den 25 mars kl. 19.00. Göran Engström berättar och visar bilder. Föreningen bjuder på kaffe.

Vårröjning

av Hembygdsparken torsdagen den 23 april kl. 17.00. Föreningen bjuder på kaffe.

Fagning

i Majmålen torsdagen den 7 maj kl. 17.00.

Loppmarknad

i Hembygdsgården lördagen den 4 juli kl. 08.00 – 10.00. OBS tiden! Servering.

Slåtter

i Majmålen torsdag den 23 juli. Samling kl. 17.00. Ta med kaffekorg och lämpliga redskap. Föreningen bjuder på ostkaka.

Kyrkogårdsvandring

på Frinnaryds Kyrkogård lördagen den 15 augusti kl. 11.00 och kl. 15.00

Logmöte

i Hembygdsgården söndagen den 16 augusti kl. 11.00. Frikyrkan ansvarar.

Yste

torsdagen den 5 november

Braskväll

i Hembygdsgården torsdagen den 19 november kl. 19.00. Roland Sandberg berättar om Smålands Karoliner. Servering.

Julmarknad

i Hembygdsgården lördagen den 12 december kl. 14.00. Ostauktion kl. 15.00. OBS tiden! Servering.

Hembygdsgården

i Sunhultsbrunn hyrs ut för mindre sammankomster.

Hyran är totalt 250:- kronor.

(kyrksal 100:-, storstuga 100:-, kök 50:-).

Samlingarna visas efter önskemål.

Kontakta Hans-Åke Björklund, tel. 070-230 18 36

Besök gärna föreningens hemsida.

Där kan du numera också lyssna på en inläst version av Sockenbladet.

www.hembygd.se/frinnaryd

PERSONUPPGIFTER FRINNARYDS SOCKEN 2014

FÖDDA

Alve Ericson	Frinnaryd	19 april
Signe Viklander	Frinnaryd	10 maj
Linus Tengvall	Sunhult	31 maj
Linus Rosenbrant	Frinnaryd	11 juli
Felicia Sundberg	Sunhult	1 augusti
Isai Cirpati	Frinnaryd	28 augusti
Nova Henrysson	Sunhult	2 december

VIGDA

Josefin Nilsson & Patrik Andersson
Frinnaryds kyrka

AVLIDNA

Ellen Adolfsson	Antuna	1923-03-14	2014-04-21
Anne-Marie Gustafsson	Frinnaryd	1935-07-12	2014-04-28
Birgit Göransson	Tranås	1933-04-09	2014-05-20
Uno Rehn	Frinnaryd	1921-06-09	2014-05-26
Arne Edgren	Frinnaryd	1925-01-21	2014-06-30
Roland Axelsson	Isaryd	1943-09-23	2014-07-05
Elvy Johansson	Antuna	1924-04-11	2014-07-04
Evert Andersson	Löfstagården	1923-07-24	2014-09-01
Gunborg Ragvald	Antuna	1927-07-03	2014-09-12
Bengt Sunbring	Druvan	1921-03-17	2014-09-16
Inger-Elize Lantz	Sunhult	1946-09-18	2014-12-22

IN MEMORIAM

Bengt Sunbring 1921 – 2014

Ännu en av hembygdsföreningens medlemmar har lämnat oss. Bengt Sunbring som bodde i samhället under hela sin levnad och hade sin utkomst här gjorde en aktiv insats i föreningen. Jag tänker på hans medverkan i redaktionen för Sockenbladet där han skrev ett stort antal artiklar varje år under 15 års tid om ganska skiftande ämnen som Betaniakapellet, Sunhultsbrunn, affärs och företagsamhet i Sunhultsbrunn samt socknens största by. Han intervjuade också brunnsborrharen Rune Andersson och brevbäraren Vera Gustavsson. Bengt var också revisor i föreningen i mer än 30 år.

Föreningen vill uttrycka stor tacksamhet för Bengts många insatser.

Hans-Åke Björklund

Stig Gustavsson 1939 – 2015

I början av 2015 nådde oss budet att vår vän och medlem har lämnat oss. Han har under många år gjort betydande insatser för Hembygdsföreningen och kommer att saknas bland oss.

Redan vid årsmötet 1979 blev han invald i styrelsen för Frinnaryds Hembygdssförening och där verkade han alltså under hela 35 år. En tyst minut hölls i samband med styrelsemötet den 15 januari.

Stig var en praktisk man och hjälpte gärna till vid föreningens aktiviteter och som snickare fanns olika projekt att färdigställa på byggnaderna vid Hembygdsgården där hans yrkeskunnande kom väl till pass. Även på listan för gräsklippning/snörojning fanns Stig med.

Vi kommer att sakna Stig.

Hans-Åke Björklund

Socknens folkmängd uppgick 2014-12-31 till 708 personer, en minskning med 6 pers. sen förra årsskiftet.
Tidningsartiklar från trakten hittar du på www.frinnaryd.com

”Det här är Nobelpriset”, viskade Prins Bertil ...

Gunnar Molid berättar Sunhultsminnen

Elisabet Ganestål har uppmanat mig att berätta om en del av mina minnen från mina barna- och ungdomsår i Sunhult. Jag har pratat med min bror Nils ”Nisse” som har hjälpt mig att friska upp minnet. Det blir lite hit och dit. Minnena av när är inte så precisa. Spelar det någon roll för dagens invånare i Sunhult. Det intressanta är väl vad som hände och vad som skedde och inte när. Därför är berättelsen utan kronologi.

Det var mycket intressant som skedde runt mig och min bror och som vi nog inte riktigt begrep men våra minnen av händelserna kan kanske väcka minnen hos andra, som vet eller minns bättre och vill berätta. Jag föddes 1933 och mina minnen från Sunhult börjar 1938-39 och sträcker sig till mitten och slutet av 1950-talet.

Andra världskriget började 1939. Sverige blev ju aldrig direkt inblandat i kriget men det påverkade i hög grad livet på landet och givetvis även folket i Sunhult.

Det pratades mycket om krigets utveckling. De flesta var nog, som jag förstod, mycket oroliga för att även Sverige skulle bli indraget. Det finska vinterkriget som startade genom ”Ryssarnas” Sovjetunionens invasion 1939 blev påtaglig genom att ett antal finska barn kom till Sunhult och inkvarterades på Vintergården och hos ett antal privatpersoner. Vidare ordnades med insamlingar av kläder för att hjälpa finnarna. Det stickades sockar, vantar och tröjor.

Regeringen hade deklarerat ”Finlands sak är vår”. Vi barn hade inte mycket kontakt med de finska barnen. Möjligen var det så att de betraktades som interner som så snart som möjligt skulle skickas tillbaka till Finland och inte borde anpassas till svenska förhållanden och därför hindrades från att ta kontakt med oss eller annars berodde på att nästan alla talade finska. Några av de finska barnen blev dock kvar. Jag minns särskilt en pojke som hette Pentti. Han fick stanna, förmodligen för att han inte hade några föräldrar eller släktingar kvar i livet. Det förekom också att finska familjer vägrade att ta tillbaka sina egna barn. Pentti hade troligen blivit föräldralös under kriget och fått klara sig på

egen hand. Han utmärkte sig genom att han plockade på sig sådant som han tyckte var värdefullt, framförallt mat som han förvarade under skjortan. Det var bröd, kött, fisk och skaldjur. Ibland luktade det om honom så han blev avslöjad. Han kunde inte svenska men klarade sig på sitt eget teckenspråk. Han blev inte kvar så värst länge men hans livsöde har etsat sig fast i mitt minne.

1940 invaderade Tyskland Danmark och Norge och kriget på kontinenten utvidgades genom Tyskarnas angrepp på Holland, Belgien och Frankrike. England hade också gått med i kriget mot Tyskland. Nu blev det riktig oro i Sverige. Skulle Tyskland ta även Sverige?

Tysklands agerande på Atlanten med sänkning av även neutrala lastfartyg innebar en kännbar begränsning av importen till Sverige. England som självt led brist på livsmedel kunde inte leverera vidare till Sverige. Det blev brist på livs- och drivmedel. Det infördes ransonering av livsmedel och bensinen tog slut. Man fick s.k. ransoneringskort för de flesta varor.

Man fick hämta korten hos Kalle Lind. De bestod av inrutade häften med kuponger som gav rätt att köpa en viss kvantitet av olika varor. Affärerna klippte bort en kupong i utbyte mot varor. Egentligen fick man inte handla för en redan utklippt kupong, den skulle sitta kvar i häftet, men det brydde sig ingen om efter ett tag. Därför byttes det kuponger friskt. En del ville ha kaffe istället för kött som man ordnade på annat sätt.

Just kaffet var ett problem i sig. Ransonen man fick var inte tillräcklig. Därför experimenterades det livligt med olika sorters surrogat som utdrying av det riktiga kaffet. Det rostades råg och ärtor men det smakade inte som riktigt kaffe. Kaffet kallades inte längre för kaffe utan för surr.

Det förekom en ganska omfattande svartabörshandel framförallt med kött.

Importen av utländsk frukt var synnerligen begränsad. Bananer och apelsiner gick överhuvudtaget inte att få tag på. Äppelodling blev en ersättning.

Det planterades åtskilliga äppelträd på den tiden som ännu står kvar i de äldre trädgårdarna.

Så här var det nog i Sverige i övrigt också. Sunhultsborna var ju antingen jordbrukare eller också hade de flesta egna tomter där de kunde odla potatis och övriga rotfrukter och grönsaker. Därför var det ingen större brist på vegetabilier. Köttet var en kinkig fråga. Kristidsnämnden skulle registrera svin- och kalvproduktionen d.v.s. hur många kultingar och kalvar det fanns på resp. gård. Svin får ju många kultingar så visst var det frestande och möjligt att gömma undan en och annan vid inspektionen för senare uppfödning och försäljning på svartabörsmarknaden.

Led vi bröder nöd som barn? Jag har inget minne av det. Visst var det mycket gröt och kålsoppa i vardagslag men ibland drygades kosten ut av tjäder, orre eller hare som min far lyckades skjuta vid jakt som han ägnade sig åt nästan varje eftermiddag efter skolans slut. Vi mådde nog rätt bra.

Det var ganska mycket inälvsmat som lever, njure och tunga. Jag var förtjust i både lever och njure. Svinlever var däremot ingen höjdare. Den luktade urin. Grisfötter var en delikatess ihop med rödbetor. Att förvara mat under längre tid var ett problem. Potatis och andra rotfrukter hade man kunskap och vana vid att förvara sedan tidigare så det gick an. De flesta hade matkällare för rotfrukterna och kallvindar för äpplena. Man visste också hur man kunde konservera olika livsmedel genom bl.a. saltning.

Nyare var de s.k. konserveringsapparaterna. Dessa fungerade så att man fyllde glasburkar försedda med lock och en gummipackning mellan lock och burk. Burkarna fylldes med päron och annan frukt. Sedan sattes burkarna i en jättestor kastrull och kokades. Därefter fick allt svalna, vilket resulterade i att det blev vakuum i burkarna och maten blev konserverad.

Det fanns inte eldrivna kyl- frysskåp och spisar under krigsåren. Några hade isskåp. Det innebar att man var beroende av is, som kunde läggas in i skåpet. Isen togs från sjön "Söljen". Det sågades upp isblock i isen på sjön som sedan lagrades i isdösar med isolerande täckning av sågspån. Det klarade sig sommaren över. Maten lagades på järnspis som eldades med ved. Spisen värmdes gott så köket var det varmaste rummet i bostaden och där man helst vistades på dagarna. På nätterna var det tvärtom eftersom köken ofta var dåligt isolerade. På vintern kunde det vara minusgrader i köket när man skulle äta frukost på morgonen. Övriga rum värmdes med kakelugnar eller kaminer. Kakelugnarna bevarade värmen flera timmar efter det de hade eldats men på morgnarna var det kallt. Vissa kaminer kunde man elda med kol eller koks som brann över natten. Ved var en livsnödvändighet och det jobbades dagligen med vedtransporter, vedkapning och vedklyvning. Axel Lind hade en transporterbar vedkap som drevs med el.

Han hade avtal med Småland Kraft och fick ta el

”Alphyddan” i Sunhultsbrunn. På berget till höger låg Sunhults brandstation som revs någon gång på 60-talet.

direkt från luftledningarna genom att hänga upp kontaktskor med en lång stång.

Sunhult har inget eget brandförsvaret i dag men det fanns ett på 1940-talet. Hur det uppkom eller organiserades vet jag inte utom att min far folkskolläraren Axel Molid var utsedd till brandchef. Vad jag minns är var brandstationen låg och hur den såg ut och vad den innehöll. Stationen låg vid Bygatan c:a 10-20 m öster om där Elisabet nu bor. Den som är intresserad kan leta efter gamla fundament för byggnad och slangtorkningstorn. Stationen bestod av en förrådsbyggnad som inrymde ett garage för brandsprutan och lager för brandslangar och övrig utrustning såsom bl.a. sprutmunstycken. Utanför byggnaden fanns ett slangtorkningstorn som bestod av en konstruktion av vattenledningsrör och stagningslinor. Den var c:a 20m hög. Efter användning vid brandsläckning eller övning blev slangarna blöta och måste torkas innan de kunde rullas ihop och ta minimal plats i förrådet.

Det anlades också en branddamm i terrängsvackan sydväst om "Klas Arvid Jacobsons" fastighet.

Hade då brandförsvaret någon brand att ta itu med?

Jo jag minns en gång då det hade tagit eld i en kolningsugn vid Frinarydsvägen som låg just där man får den första skymten av Söljen. Jag tror att det var Harald Andersson som drev den. Brandkåren fick larm och ryckte ut. Brandsprutan togs om hand av Alrik, en satt stark man som körde lastbil åt Sahlstedt. Han sprang med brandsprutan som en skottkärra framför sig. Ingen annan i brandkårsstyrkan kunde hinna med: kanske beroende på att sprutan drog med sig Alrik. Alrik lyckades få sprutan på plats vid Söljens norra strand och starta den innan resten av brandkårsstyrkan nådde fram. Hur det gick med släckningen minns jag inte men kolugnen användes inte därefter.

På tal om kol så var det ett bekymmer att få tag på kol till de gengasdrivna bilarna. Mest bra kol fanns i Vrangsjö krog. Bäst var kolen som målades i Ralla men tillgången var tyvärr inte stor.

Harald Anderssons kol från kolugnen vid Frinarydsvägen köptes i nödfall.

Det fanns två lanthandlare i Sunhult i mina unga år. Det var Dolks och Franzens i början. Senare övertog Franzens av Bjurström och slutligen av Lindvalls från Tranås. Dolk hade en särskild mjölkbutik dit man kunde gå och köpa mjölk i en kanna. Senare när mjölken levererades i flaskor blev mjölkbutik en poststation där fröken Thulin residerade. Det fanns också ett kafé, konditori och bageri.

Det fanns vidare en radioaffär som ägdes av Radio-Karlsson. Han hade sin affär i västra delen av Allevi med skyltfönster och entré ut mot Tranåsvägen. Man ser inga spår av dessa idag.

Radion var populär under krigsåren. Dels kunde man ju lyssna till nyheterna från TT och musiken från Radio Luxemburg med jazzmusik som amerikanerna skickade ut för att pigga upp sina soldater.

Min far hade byggt enklare radioapparater, kristallmottagare, tidigare och sålt till byborna så han var inte så förtjust i konkurrenten Karlsson. Men han fann sig så småningom och köpte själv en tysk "Saba" med överdådiga ljudresurser. När Tyskland kapitulerade gick radion stup i kvarten med nyheter. Pappa ställde radion i fönstret mot Frinarydsvägen så att danskar och norrmän som var de vanligaste flyktingarna vid det laget kunde höra ute på vägen.

Jag nämnde danska och norska flyktingar. De var de sista när kriget tog slut. Under kriget hade det kommit en ny omgång finska barn och flyktingar från Baltikum. Jag blandar nog ihop varifrån och när alla kom. Jag vande mig vid att det fanns flyktingar hela tiden och brydde mig inte så mycket.

Dock har jag ett minne från slutet av krigsåren då det kom koncentrationslägerfångar som hade räddats av Folke Bernadottes vita busstransporter. Många gick ganska länge omkring i sina randiga lägerkläder. Jag minns särskilt en liten mager man som var nere vid Vintergårdens brygga för att bada. Han hade tagit av sig sina randiga lägerkläder och vände ryggen mot mig. Då såg jag att han hade ärr mellan revbenen i ryggen. Han hade troligen blivit torterad av tyskarna med kniv- eller bajonethugg. Den synen och känslan jag fick, glömmer jag aldrig.

Ibland kunde det bli bråkigt bland danskarna. Bland dem som kom mot slutet av kriget, kanske mest motståndsmän, fanns det också kvinnor som troddes ha haft ihop det med tyskar. De var inte välsedda och trakasserades. En del klippte man av håret för att visa sin avsky. Kanske skedde värre saker. Det blev nödvändigt att ha polisvakt.

Några händelser under krigsåren var särskilt spännande. En var när det kom spärrballonger från England. De hade slitit sig från förankringarna och kom drivande över Nordsjön och in över Sverige. De hade varit förankrade med stålvajrar, avsedda att skära av vingarna på tyska nattbombplan och som nu släpade efter ballongerna och rev ner ett och annat. När vajrarna släpade över elledningar blixtrade det och ibland gick strömmen.

Några var ute och försökte skjuta ner ballongerna med älgstudsare och andra kulgevär. En som lyckades var Sven Isaksson i Tockarp. Ballongerna var gjorda av mörkgrått sidentyg. Sven sydde en sovsäck av tyget vet jag.

En annan händelse var "mörkläggningen". Den påbjöds av regeringen för att försvåra för fientligt flyg att Orientera sig över landet.

Alla fönster skulle täckas för med svart "mörkläggningsspapper". Ordningsmakten gick runt och kontrollerade att inget ljus sipprade ut. Utomhuslampor skulle vara släckta. Bil- och cykelstrålkastare skulle vara försedda med avskärmning uppåt. Det blev helt svart utomhus på kvällar och nätter.

Spärrballong över Thamesen

Vad minns vi om hur Sunhultsborna levde sina liv under krigs- och efterkrigstiden. Hur försörjde man sig? Bönderna skötte sitt med odling, boskapsdrift och skogsbruk. Några andra hade företag. Harald Anderson hade såg och åkeri. Det var den största verksamheten och nog den mest lönsamma, Bengt Sunbring hade cykel- och bilverkstad, till en början i källaren i Harald Anderssons hus på Frinnarydsvägen - hos honom fick jag sommarjobb och lärde mig att meka med cyklar. Hjalmar Axelsson hade snickeri och tillverkade fönster och vagnshjul bl.a. Där var jag ofta och tittade och lärde mig en del om snickeri och vagnmakeri. Det fanns flera lastbilsåkare, Harald Anderssons med chauffören Artur Svensson och senare den s.k. Svesiakalle, Sahlstedts med chauffören Alrik, Roland Sunbrings och Kalle Malms. Det handlade om transporter av mjölk, ved, grus mm. Jag fick åka med då och då. Med Sahlstedt eller Alrik var jag med och hämta-

de mjölk på mjölkpallarna till mejeriet i Frinnaryd. Jag var också med och körde och spred ut grus på vägarna mellan Marbäck och Frinnaryd. En gång följde jag med Artur Svensson till Ekeby norr om Uppsala för att hämta tegel till Harald Anderssons nybygge. Det var ett hårt jobb med att lasta teglet men jag fick ratta också.

Hjalmar Karlsson var den som stod för det mesta byggeriet. Jag fick vara med som lärling och deltog bland annat i bygget av Harald Anderssons villa-bygge. Ivar Lind var den i Karlssons arbetslag som behärskade alla arbetsmoment. Ivar och jag jobbade ofta tillsammans och jag fick lära mig byggnads-snickeriets konst. Ivar var en utomordentlig läromästare.

I laget fanns också Mats Andersson, vars fru Asta förestod Sunhultsbrunns telefonstation. Stationen låg i det numera rivna huset vid korsningen mellan Gamla vägen och Bygatan. Huset hade en gång varit Sunhults första skola. Asta var skånska. När man ringde fick man höra "Sånnsbränn". Asta hade koll på folk som rörde sig kring huset. När jag studerade i Göteborg ringde jag till min far. Man fick beställa vart man ville bli kopplad, t.ex. Sunhultsbrunn 29, som var min fars nummer. Efter ett tag fick jag höra Aastas välkända röst: "Pappa är inte hemma, jag såg att han gick till Allan och Vera. Ska jag koppla dit". Det kan man kalla service.

Var vi befriade från sjukdomar? Nej. Den vanligaste och allvarligaste var väl tuberkulosen. Det var många som led av den. Vi barn fick testa oss genom ett prov på armen som skulle visa om vi var positiva eller negativa. De som var negativa fick calmettvaccin.

Dessutom kom det ett anfall av barnförlamning "polio" som drabbade ett antal av Sunhultsborna med livslångt handikapp som följd för några.

Det fanns ingen läkare i Sunhult men vi hade en barnmorska, Tora, som var allmänt kunnig i medicin. Förutom att förlösa barn kunde hon ordinera medicin mot diverse mindre allvarliga krämpor, rengöra och förbinda sår.

Var det bara sorg och elände? Nej, vi roade oss givetvis också. Vi fick roa oss själva för det fanns inga jippon. Ingen idrottsförening t.ex. Vi åkte

mycket cykel, badade och spelade fotboll på Rallavallen, en liten betesvall, ca 20 x 40 m, i närheten av Ralla. Vi spelade kort och hartsfiol på kvällarna. Vi "lånade" båtar i sjön och rodde men vi var rädda för att bli upptäckta så roddturerna varade inte många minuter. Det fanns inte många båtar. Den bästa var August Svensons. Den var lättrodd. Sen fanns det en båt som tillhörde Vintergården, den vågade vi inte låna och så hade Herman Jakobsson en båt som vi använde när Gillis var med och fiskade. Det fanns en minigolfbana vid kaféet där vi spelade ibland men det var inte så vanligt eftersom det kostade pengar att få spela. Vi spelade bordtennis i gymnastiksalen högst upp på vinden i skolan. Min bror Nisse och Roland "Putte" Wallin var de bästa.

På vintrarna åkte vi skidor när det fanns snö. Vi åkte i den s.k. kafébacken nästan varje dag. Backen började i branten strax nedanför där Bengt Sunbrings hus ligger. Ibland, när vi orkade ta oss dit, åkte vi i Skottnalia. Det var en lång härlig backe. Någon gång per vinter när vägarna var plogade men inte ännu grusade samlade vi ihop sparkstöttingar och kopplade ihop dem efter storlek, med de största längst fram, till ett sparktåg och startade längst upp i Handlarebacken och åkte sedan ända ner till sjön via Bygatan och Frinarydsvägen. Det var härligt men farligt, i synnerhet när vi skulle korsa Tranåsvägen, där det kunde komma bilar. Det kom sällan några.

När det låg is på sjön åkte vi skridskor och spelade bandy. När det hade snöat fick vi själva spola en plan. Det var så jobbigt så vi orkade knappast spola, åka och spela samma dag. Vi fick hoppas att det inte skulle snöa igen till nästa dag.

Som kan förstås av det ovan sagda fanns det ingen fritidsverksamhet organiserad av socknen. De religiösa samfundet, Missionsförsamlingen och Baptisterna hade väl någon ungdomsverksamhet men jag vet inte eftersom jag inte deltog.

Den enda organisation som fanns var skytteföreningen. Den hade bildats på 1920-talet. Min far folkskolläraren Axel Emanuelsson, senare Molid, var en av de drivande. En skjutbana hade tidigare funnits vid Vrangsjö krog. Den nya skjutbanan anlades på Brännas och Dagstorps marker där den gamla Frinarydsvägen korsar Rallaån. Banan var 300m lång och hade två tavlor. Man kan fortfarande se den markerad på kartor och den s.k. paviljongen och skjutvallen vid trehundrametersavståndet fanns kvar för ett par år sedan när jag var där.

Min far var den store entusiasten och fortsatte med

skyttet ända till sin död. Han ringde mig och berättade om en framgång i fältskytte en vecka innan han dog i hjärtinfarkt.

Det var många som var medlemmar i skytteföreningen och många som deltog i tävlingar inom föreningen och i tävlingar på annat håll. Den verkliga nestorn var Simon Höglund. Andra som bör nämnas var Sven Isaksson i Tockarp, Olle i Bränna, bröderna Lind, Börje Djerv och inte minst Gillis Hermansson.

När jag har kommit så här långt kan jag inte låta bli att skryta om det lilla Sunhult.

1951 när jag gick på läroverket i Tranås fick jag delta i skolungdomens tävlingar i Stockholm. Jag deltog givetvis i skytte.

Jag vann såväl i precisionsskytte som i fältskytte. Vid prisutdelningen efter fältskyttet var prins Bertil prisutdelare. Jag fick ett gevär i pris. Det var skänkt av Nitroglycerinaktiebolaget. Prins Bertil viskade: Det här är nobelpriset. Året därpå gjorde min bror Nisse samma sak. Två Sunhultssöner. Inte mer sagt om det.

Sunhult är bäst!

Gunnar Molid med...Nobelpriset ???

ICA Supermarket

ÖPPETTIDER
ALLA DAGAR
08.00-21.00

ANEBY
Tel. 0380-400 11, 415 10

Bergfoths Grafiska AB

Hos oss kan du beställa det mesta inom tryck!

Visitkort • Brevpapper • Kuvert • Affischer
Broschyrer • Roll-Ups • Vepor • Banderoller
Bilreklam • Skyltar m.m

Tel 0380-418 00
www.bergfoths.se • info@bergfoths.se

Lennarts

Klipp o. Fön

Tidsbeställning

Nygatan 29, TRANÅS
Tel. 0140-160 58

Tel. Aneby 0380-413 00

Elajo Elteknik AB

DIN LOKALA ELINSTALLATÖR

Offererar, installerar, reparerar
allt inom el.

Kvalitetcertifiering enligt ISO 9001
Miljöcertifiering enligt ISO 14001

KANONADEN

ENTREPRENAD

Bockängsgatan 2, 571 38 Nässjö
Tel. Nässjö 0380 - 555 250 Tranås 0140 - 12101

LUNCHSTOPPET

Koppargatan • 0140-135 40
Öppet: måndag-fredag kl. 11.30 - 14.00

COUNTRYLINE

SWEDEN

Brahegatan 39, GRÄNNA • Tel. 0390-101 01

www.countryline.se

Välkommen till

Krukmakare
Laila Bülow-Mattsson

Blå Pumpen Hantverk

Storgatan 49, 573 32 Tranås
Tel. 0140-185 22

Öppetider: Tisd-Fre. 10-18 • Lör. 10-14
www.lailabulowmattsson.se

Gårdebo Skog

www.gardeboved.se info@gardeboved.se

Brasved - Pannved

Från 25 till 60 cm
Transport ordnad

070 246 66 70

Honung säljes

Från egen Bigård i Sunhultsbrunn
Magnus Ljunggren, Gamla Vägen 20

070-55 212 56, 0140-212 56

Hemleverans kan ordnas

ISARYD'S

Entreprenad & Lantbruk AB

Tel: 070 2431344

jonas@isaryds.se

SALONG 34-AN

BIRGITTA LILJA

TRANÅSVÄGEN 14
573 73 SUNHULTSBRUNN
TEL. 0140-21133
070-3437863

colorama

COLORAMA ANEBY, KÖPMANGATAN 7, TELEFON 0380- 400 56
SVENS FÄRGHALL AB WWW.COLORAMA.SE

Hullaryds Handelsträdgård

Snittblommor • Krukväxter • Binderier
Tel. 0140-220 08

Ruth från Rödjan

Henry Sjöstrand samtalar med en minnesgod 98-åring

Ruth Svensson, som denna berättelse kommer att handla om, föddes i Rödjan i Frinnaryd 1916. Hon har ett otroligt gott minne för sin ålder. Ruths minnesbilder från 20-talet och 30-talet är skarpa och klara i konturerna – det gäller inte minst barndomen och uppväxten i Frinnaryd – och jag kommer på de följande raderna att försöka redovisa något lite av innehållet i de angenäma samtal jag på sista tiden har haft med henne i Huskvarna, där hon nu bor sedan mitten av förra seklet. Ruth har visserligen

Ruth på besök i Öringe 2014, med sonen Gunnar.

inte varit bosatt i Frinnaryd sedan ungdomen, men hon och hennes familj har behållit kontakten med hembygden och kärleksfullt vårdat fädernegården Rödjan, belägen mittemellan Öringe och Kvarnstad, ända fram till de allra senaste åren.

Först lite om bakgrunden. Föräldrarna var Anna Johansson (1882- 1960) och Alfred Johansson (1859-1929). Anna kom från Dagstorps Norrgård och Alfred var född i Norra Isaryd. När de gifte sig ett stycke in på 1900-talet bosatte de sig i Rödjan, där deras båda barn föddes, sonen Nils 1914 och dottern Ruth 1916. Alfred hade tillbringat 11 år i USA under 90-talet och fram till 1905, mestadels i Jamestown i västra delen av staten New York. Där hade han plats som betjänt hos en läkare. När han kom tillbaka till hemlandet träffade han så Anna från Dagstorp, de blev ett par, gifte sig och övertog lantbruket i Rödjan.

Alfred tycks ha varit en person med pondus som åtnjöt allmänt förtroende, eftersom han blev utsedd till fjärdingsman i Frinnaryds socken, han var den tidens lokalpolis och som sådan underställd kronolänsman, sedermera landsfiskalen i distriktet. Fadern Alfred avled sorgligt nog 1929 på grund av akut blodförgiftning och därefter fick mor Anna själv sköta lantbruket tillsammans med sonen Nils.

(Inte helt identifierat) bröllopsfoto, troligen från Bänarp 1910 – 15. Brudparet Anna och Gustaf (Göransson), kyrkoherde Wistrand syns i mitten. Ruth Svenssons föräldrar Alfred och Anna i främre raden nr 1 och 3 fr.v.

Ruth tog efter konfirmationen anställning som piga hos August von Malmborg som bodde på övervåningen i Kvarnstad hos Tor Öhrfelt, det återkommer vi till strax.

Ruth har berättat åtskilligt om skolåren vid Frinnaryds kyrkskola, där hon började 1924. I 'storskolan' (klass 3- 6) var det varannandagsläsning på den tiden men inte i småskolan, så varannan dag fick Ruth traska iväg 4 kilometer till skolan på egen hand, varannan dag hade hon sällskap med sin bror Nils som börjat i storskolan. Hon hade ingen cykel, cyklar var nämligen inte var mans egendom på den tiden. Turligt nog hade hon en klasskamrat från Hästeryd som hette Inga-Lisa Gustafsson, så de två brukade göra sällskap. Minnet av den gamle auktoritära skollärare Aurell hade nog bleknat när Ruth började skolan. Nu hade två unga lärare tagit över – i småskolan undervisade Viola Säll och högre upp Erik Hjalmdahl, de två gifte sig f.ö. med varandra ganska snart. Av paret Hjalmdahl har Ruth enbart positiva minnen, de tycks inte ha gjort någon skillnad på eleverna, varken av religiösa, sociala eller begåvningsmässiga skäl.

Ruth konfirmerades i Frinnaryds kyrka 1931, hennes konfirmationspräst var den något originelle komministern Jonas Petter Otto Hultén som i sinom tid också döpte författaren till dessa rader. Hultén hade den egenheten att han rätt oförmodat kunde brista ut i gapskratt i predikstolen eller då han hade lektion med konfirmanderna, något som ibland chockade åhörarna.

Efter konfirmationen bestämde mor Anna, som nu blivit ensam familjeförsörjare, att Ruth skul-

le ta anställning som hembiträde hos August von Malmborg, som hyrde övervåningen i det närbelägna Kvarnstad. Han var äldre bror till Oskar von Malmborg på Öringe, var född redan 1850 och pensionerad jägmästare. Han kallades alltid "farbror Agge", hans hustru Elsa Wikander var intagen på Ryhovs sjukhus i Jönköping och han hade därför en sällskapsdam boende hos sig men behövde dessutom hembiträde, och det var här som Ruth kom in i bilden. En akut konflikt mellan farbror Agge och Tor Öhrfelts unga hustru Brita ledde till att den före tillsammans med sällskapsdamen Maja Jakobsson tvärt flyttade till Rogberga nära Huskvarna 1933. Där hade August von M. bekanta på nära håll och dit följde också den 17-åriga Ruth med lite motvilligt. August von Malmborg avled så 1935, Ruth blev kvar i trakten, träffade sin blivande man Gösta, de gifte sig 1938, bosatte sig i Huskvarna och fick omsider två söner Håkan f. 1943 och Gunnar f. 1952.

Före Ruths och Göstas bröllop 1938 genomgick bostadshuset i Rödjan en omfattande reovering och tillbyggnad. Det man minns från Rödjan på 1940-talet och senare är det prydliga bostadshuset och den välskötta trädgården och inte minst granhäcken runt omkring. Jag som skriver ner detta var i barndomen med mina föräldrar på besök hos Anna och Nils i Rödjan och har tydliga och positiva minnesbilder kvar från sådana tillfällen. Till saken hör att Ruths mor Anna och artikelförfattarens mor var goda vänner. Brodern Nils och mor Anna skötte sedan gården tillsammans. Anna avled 1960 och Nils 1974. Därefter har Ruth med familj ägt, underhållit och vårdat det gamla hemmet ända fram till för några år sedan.

Rödjan i mitten av 1920-talet med Nils, Anna, Alfred och Ruth.

Under Ruths barndom hade de 4 mjölkkor och 1 häst i Rödjan. Varje vecka kärnade de själva smör hemma på gården. Smöret kördes på måndagen ner med hästskjuts och såldes till handlare Rosén i gamla Haga i Frinnaryd. Där gjorde familjen också sina inköp; det hände också senare att inköpsturerna gick till Vrangberts affär vid Vrangsjö krog, dit var det ungefär lika långt som till Frinnaryd. Det rådde ju naturahushållning på den tiden: mjölk, smör och kött producerade de själva, säden maldes hos mjölaren i Vrangsjö kvarn.

Familjefoto från Dagstorps Norrgård med Ruths morföräldrar Emma och Johan och deras barn. Ruths föräldrar Anna och Alfred stående i mitten.

Varje vår och höst, berättar Ruth, kom den duktiga sömmerskan Hildur Watz från Frinnaryd till Rödjan för att sy kläder, hon stannade då i tre dagar.

Om grannarna i Öringe, som de hade mycket kontakt med, talar Ruth med stor sympati. Tor Öhrfelts och David Örfelths far Carl Oskar Andersson kallade Ruth under barndomen alltid "farbror Öring"; hon berättar också att det hörde till sommartraditionerna att grannarna tillsammans besökte "Birgittas källa" som ligger mittemellan Rödjan och Öringe. Tor och David hade flera syskon, deras syster Astrid (gift Wastesson) blev en nära vän till Ruth Svensson liksom till artikelförfattarens mor som en längre tid var anställd i Kvarnstad. Sommaren 2014 var Ruth och hennes son Gunnar tillbaka i Öringe och hälsade på hos Veronica och Johan Örfelth som nu äger gården.

Den tragiska branden i Öringe 1929 då statbyggningen brann ner och tre små barn innebrändes har hos Ruth blivit till ett outplånligt minne.

Andra minnesbilder som kommit fram vid samtalen är från täta gudstjänstbesök i Frinnaryds kyrka,

turer ner till Frinnaryds stationssamhälle, där de handlade, deltog i sammankomster i Sjukkassekapellet, t.ex. SLU-arrangemang, men där tog de också tåget för att åka och hälsa på mormor och morfar som flyttat till Tranås och överlämnat Dagstorps Norrgård till morbrodern David, som blev kyrkvärd och var känd i trakten som David i Dagstorp.

Från 20-talet, medan Alfred ännu levde, har Ruth en alldeles speciell hägkomst.

Alfred hade ju vistats länge i USA och behärskade engelska från den tiden. Han blev då ombedd av Malte Stierngranat på Stjärneborgs slott att komma på besök hos Stierngranats för att Maltes amerikanska hustru Marie Dahlman (som kom från Milwaukee, Wisconsin) skulle ha någon att samtala med och inte känna sig alltför isolerad. Ruth fick då följa med sin far och uppleva hur det såg ut inomhus i det relativt nybyggda slottet.

Ett antal åskådliga bilder av intressanta och originella gestalter i den tidens Frinnaryd och Marbäck har Ruth förstås också lagrat i sitt enastående minne men dem får vi nog återkomma till i ett annat sammanhang.

KYRKOGRÅDSVANDRING 2015

på Frinnaryds kyrkogård
Lördagen den 15 augusti
Kl. 11.00 och kl. 15.00
VÄLKOMNA!!

Kyrkorådet och
Hembygdsföreningen inbjuder till

11-kaffe

Tisdagar jämna veckor.

Välkomna till Hembygdgården!

Bakom granhäcken vid avtagsvägen till Isaryd bodde för många år sedan Karl-Erik Lindblad. Karl-Erik var en till synes flitig hobbyfotograf som gick runt bland grannar och vänner och fotograferade dem. Bilderna samlade han i pärmar där han också skrev ner sina egna humoristiska funderingar, tankar, iakttagelser och anekdoter, om personerna ifråga. I förra numret av Sockenblade fick han berätta om Erik Malm. Här återger vi ytterligare en liten anekdot, denna gång om Augusta i Rosenlund, ett torp som låg på Tapparps ägor.

Augusta i Rosenlund

Jag tror inte en författare med sinne för det pittoreska skulle finna det svårt att skriva en roman om Augusta i Rosenlund, vars levnadsöde trots fattigdom och torftighet blev skiftande och originellt. Hon var en gumma med färg.

Redan i barndomen visade hon sig oförvägen, då hon föredrog att rymma från en elak bonde. Det var samma år "hon läste fram", och man lyste efter henne i Flisby (?) kyrka. Omsider gifte hon sig med en gammal gubbe och kom därmed till Rosenlund. På sitt oefterhärmligt grammatikalistiska vis berättade hon hur något sådant kunnat hända; "Gud sade till mig: Du skall taga hand om denne gamle man!" Den gamle mannen dog så småningom och som nyter änka såg sig Augusta om efter nästa. Offret blev Karl Andersson på Kullen (Örsås), där bröllopet stod 1921 efter vigsel i kyrkan. Bruden bar krona, slöja och blå sidenklänning. Få, om någon, har stått under toffeln som Karl. Han räknades som mindre vetande och betroddes ej ens med att gå till Frinaryd och sälja smöret. Endast någon enstaka gång, när han blev utled på allt gnat, for han ut i förfärliga eder och satte Augusta på plats. Men som sagt, högst sporadiskt. Det berättas att när Augusta dött och blivit begravd, gick Karl på kondis.

Kärv och energisk var Augusta, och hon envisades med att ha ko och fjäderfä. Pappa lyckade en gång bota hennes dödssjuka kossa och stod sedan högt i gunst och åtnjöt obegränsat förtroende.

Inne i stugan, där det såg hiskeligt ut, fanns mycket smått och gott, t.ex. kycklingar, som ibland tuppade av i spisvärmen. Och en kalv hade oturen att hoppa upp i gungstolen och bryta benet. Kom man på besök, var det lämpligt att, sedan man öppnat dörren, vänta ett tag med att stiga på, så att de 6-7 halvilda katterna hann att rusa ut i det fria. Annars flög de upp i gardinerna. Katten Magnus och tuppen Svan hörde till favoriterna.

En gång ville Frinnberg vräka Karl och Augusta från Rosenlund, som låg på Tapparps ägor. Han

var så säker på sin sak att han till och med sådde på området. Då gick Augusta fram och tillbaka till Jönköping, talade personligen med landshövdingen – och fick rätt. En storseger som gav 5-600 kr + den sådda grödan.

Som barn hade man alltid en viss rädsla för Augusta och Rosenlund. Kanske liknade hon litet för mycket de trollgummor man sett avbildade i sagoböckerna. Hon talade också gärna om övernaturliga ting, och hon är den enda person jag känt som fullt och fast trott på tomtar och vättar, som hon påstod sig ha sett i sin barndom.

Nu är hon borta, Rosenlund har rivits och Karl har flyttat upp på Kullen igen för att njuta sin folkpen-sion.

Karl

Augusta

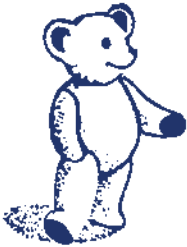
Huset på Kullen anno 1984

Swedbank

Alltid välkommen till oss i Aneby!

Tel. 0380-806 60

TVÄTTCENTER

I FRINNARYD AB TIFF-Duken

VI TVÄTTAR ALLT ÅT ALLA - PRIVATPERSONER - INDUSTRI - SERVICE
TEL 0140-20100 - FAX 0140-20303 - WWW.TVATTCENTER.SE

SUNHULTS GÄSTGIVERI

Hotell Restaurang

Bygatan 16, Sunhultsbrunn
Tel. 0140-211 00, 070-324 14 30

ÖPPETTIDER

VINTER: Månd-Tisd Stängt, Onsd-Sönd. 10.00-20.00

SOMMARTID: Öppet alla dagar.

— Vi tar även beställningar —

/OPTIMERA/

DIN BYGGHANDEL i ANEBY

Tel 0380-584 600

www.optimera.se

Öppet: Månd - Fred 6.30–17.00. Lörd 9.00–13.00

ALLT INOM BYGG & TRÄDGÅRD

AGA – GAS – GASOL

Ägg

Br. Hyltbrings

Hyltan, Aneby | 070-207 66 79

Din gård & villamäklare

- Värdering
- Förmedling
- Auktionering
- Generationsskifte

Din gård & villamäklare

Aneby: 0380-450 05

Eksjö: 0381-100 10

Jonas - Isaryds entreprenör

Jonas Johansson är det inte lätt att få tag på. Hans företag, Isaryds Entreprenad & Lantbruk AB som han startade 2008 efter att ha gått Tenhults Lantbruksskola, gör att han ofta ligger ute och arbetar under veckorna. Jonas maskinintresse och insikten att dagens bönder inte hinner med tidskrävande uppgifter över stora ytor och att de inte kan ha egna stora och dyra maskiner för sådd och skörd. Självgående hack, Jaguarhack, blev den första maskinen hos Isaryds Entreprenad. Behovet var stort och snart växte både företag och maskinpark. Jonas har hunnit bli 29 år och har med sitt företag Isaryds Entreprenad & Lantbruk etablerat sig inom tre områden: entreprenad, lantbruk och personaluthyrning. Företaget har 5 heltidsanställda och en lagom stor maskinpark. Entreprenadkontrakt för snöröjning och sopning av vägar svarar för 50% av företagets intäkter och är en viktigt inkomstkälla under vinterhalvåret. Snörika vinturar ger klirr i kassan. På personaluthyrningssidan har det under 2014 handlat mycket om flisning av bränsle, blåsning av fiberkabel, och lantbrukstjänster. ”Framtiden ser ljus ut”, säger Jonas. ”Bönderna ser ut att få ett ökat behov av att hyra in både mankraft och hjälp med maskiner”.

Funderingar finns på att förstärka maskinparken med ytterligare en hack. Jaguarhacken går väldigt mycket och mer har det blivit för varje år. Men kostnaderna är stora och Jonas är en försiktig general. Han avvaktar och ser hur det utvecklar sig för bönderna först, just nu har de det inte så lätt.

Vill du anlita Isaryds Entreprenad & Lantbruk ringer du 070 24 31 344 eller skickar ett mail till jonas@isaryds.se.

Isaryds Entreprenad & Lantbruk AB

Äggen kommer ifrån Hyltan

Om Bröderna Hyltbrings ägg har vi kunnat läsa i både Hallpressen och i Anebys Åttingen.

Det var egentligen Olle som började. 80 höns i bakom huset i Hyltan och ett gryende intresse för höns ledde så småningom till att bröderna Hyltbring tillsammans startade upp i litet större skala, ungefär 1400 höns, 2009. Då hade Carl, 29 år, och Simon, 28 år, utbildat sig på Tenhults naturbruksgymnasium med ambitionen att starta mjölkproduktion på gården. De konstaterade dock att gårdens areal lämpade sig bättre för höns och äggproduktion, och så fick det bli. En av gårdens 2 ladugårdar byggdes om till hönsstall. Värpreden och utfordringsutrustning installerades och äggproduktionen satte igång. Olle, 25 år var intresserad av entreprenadbranschen och en grävmaskinsentreprenad blev det andra av tre ben i företaget. Sedan dess har det rullat på. Ett tredje ben har utvecklats i form av en maskinstation med rundbalspress, ogrässpruta och skördetröska. Under vinterhalvåret säljer företaget också bemanningstjänster där det finns behov.

Efterfrågan på närproducerat har blivit allt större och till slut blev det nödvändigt att installera ny inredning i flera våningar i den andra ladugården. Nu har bröderna en liten, modern, industri med ca 6000 frigående höns som värper omkring 380 kg (6000 ägg) om dagen eller 140 ton per år. Det finns plats för 7000 frigående höns och meningen är att det skall bli fullt.

Brödernas äggproduktion har också uppmärksammats på riksplanet och i slutet av januari besöktes gården av riksdagsmannen Mats Green.

Äggen från Hyltan säljs i flera småbutiker och levereras även till restauranger och hotell i Jönköping. Den lilla äggbutiken på gården är flitigt besökt, liksom försäljningen vid torghandeln i Aneby och Tranås.

2013 utsågs bröderna Hyltbring till årets bondeföretag av LRF i Jönköpings län, för sin satsning på äggproduktion.

Bröderna har också planer på att under våren starta tillverkning av äggmassa för leverans till bagerier och glasstillverkare.

Dag städar medicinskåpen ...

Recaremed heter ett nystartat företag som håller på att etablera sin verksamhet i Bänarp. Det är Dag Malgeryd som byggt vidare på den kunskap när det gäller hantering av läkemedelsavfall, som han skaffade sig under sina år som miljöchef på Apoteket Farmaci.

Initialt är det en uppsamlingslåda för läkemedel som marknadsförs. Recarebox kallas den och är en del av det system för avfallshantering som Recaremed lanserar. Systemet omfattar uppsamling, mellanlagring och destruktion av läkemedelsavfall. Recarebox är en produkt i första hand för näringsidkare, institutioner och äldreboende.

Så småningom kommer Dag även att vända sig till hushållen, med produkten "Recarebag", en påse för enkelt omhändertagande av överblivet läkemedel. Lagg resterna i påsen, förslut och lägg på postlådan.

Miljöansvaret är en viktig drivkraft hos Dag och han vill gärna genom sitt företag förmedla vikten av att ta hand om och källsortera, inte bara läkemedelsrester utan även de förpackningar läkemedlen levererats i.

Mer information om Recaremed och Recaremeds produkter hittar du på www.recaremed.se. Recaremed och Dag når du via e-post: info@recaremed.se eller på tel. 010-33 00 510.

Frida släpper aldrig kameran!

I Mobergs Radios gamla verkstad i Hyltan har Studio Mobergsro funnit sin plats. Det är där Frida Walett tar sig an sina fotouppdrag. Frida startade sitt företag, Frida Fotograf, 2012 och driver det vid sidan av sitt arbete som undersköterska. Just nu är hon hemma och är mammaledig tillsammans med sin nyfödda son Teo.

Frida beskriver sig själv som en pigg, glad och social 27-åring. När hon föddes 1988 var det fortfarande den analoga tekniken som gällde men för Frida är det digitalt foto det handlar om.

Sin utbildning har Frida skaffat sig via naturfotolinjen på Ålands folkhögskola. Tillsammans med olika distanskurser i bl.a. photoshop har det gett henne goda förutsättningar att utveckla sitt bildspråk och tekniska kunnande.

Som fotograf är Frida ständigt på jakt efter nya motiv, nya berättelser och känslor att förmedla. Den "perfekta" bilden hägrar vid varje fototillfälle.

"På något konstigt sätt blir motiven, när man ser dem genom sökaren, mycket mer intensiva, både i form och färg. Detta är en upplevelse som bara gör fotograferingen till en allt större passion", berättar Frida.

Fotografering, bildförsäljning, reportagetexter och fotoböcker är några av de saker Fotograf Frida Walett kan hjälpa dig med. Allt från bröllop, familj, mode, företag till djur och naturfotograferingar. Inga uppdrag är för små eller för stora. Har du gamla fotografier eller videofilmer kan Frida hjälpa dig att rädda dem också.

FridaFotograf når du via hemsidan www.fridafotograf.se, e-post: fridafotograf@gmail.com eller på telefon: 076 808 95 05

Henrik är påläggskalven i Örsås

Sedan i slutet på 1930-talet har Örsås brukats av familjen Andersson. Nu är det dags för generationsskifte igen. Henrik, 26, utbildad vid Tenhults Lantbruksskola och Lantmännen-stipendiat 2011, är fjärde generationen. Han driver gården nu, tillsammans med sin pappa Jan och farbror Mats. Farfars far Albert köpte gården 1937 sedan dess har söner och sonsöner tagit vid. Vintern 1965 rasade den dåvarande ladugården och en ny för kor och grisar uppfördes. Med tiden försvann grisarna och lämnade utrymme till ett, för sin tid, modernt mjölkstall för ca 50 kor.

Ändå går det inte att jämföra med den nya ladugård, som började byggas våren 2011. Driftstart var det i maj 2012, med två hypermoderna robotar och 120 mjölkande kor. Under 2014 installerades så en tredje robot och koantalet ökades på till 180 djur. Men ladugården är stor och den har utrymme för ytterligare en robot och 60 djur när tiden är mogen.

Varje dygn producerar de 180 korna ca 4500 l mjölk. Anläggningen har också ett inbyggt system för automatisk analys av mjölken - en ovärderlig hjälp för styrning av seminerings och kontroll av dräktighet. Örsås

Lantbruk har blivit litet större sedan Alberts tid, 60 ha har blivit 250 ha varav 150 ha skog. Man kan undra vad han skulle ha sagt om alla som kommer från Sverige, Frankrike, Australien och andra länder för att studera driften i Örsås nya ladugård...

Och nu är nästa generation på väg att inta mangårdsbyggnaden i Örsås. Henrik tar med sig sambon Jonna, dottern Elsa och Sune (glad hund) och flyttar in någon gång under våren.

Jacob sköter om skogen

Jacob Hermansson, i Sunhult, är 27 år, har sambo, dotter och är företagare sedan 8 år.

Jacob utbildade sig på Osbys Naturbruksgymnasium där han gick Jakt och viltvårdsprogrammet med inriktning skog. Eftersom familjens lantbruk inte kan försörja flera familjer var skogsbruket mer intressant för Jacob. 2007 startade han Sundhults Entreprenad & Skogsvård som 2010 ombildades till aktiebolag. Under åren har han vidareutbildat sig och har alla tänkbara körkort för motorsåg och besprutning för att uppfylla de säkerhetskrav som ställs inte minst när det gäller röjning av stormfälld skog.

Jacobs företag jobbar främst med skogsvård och skogsröjning. Jacob köper in skog och sköter allt från plantering till avverkning.

Men förutom sågar och röjsågar finns även en grävmaskin i maskinparken så dikning och tillverkning av skogsvägar är också en del av de tjänster företaget erbjuder.

Ännu så länge har Jacob inga anställda utan

hyr in extra arbetskraft när det finns behov. Jacob ser inte en stor maskinpark som framtiden för Sundhults Entreprenad däremot tror han på en utveckling med ökad uthyrning av arbetskraft.

Behöver du hjälp med grävning, trädfällning eller skogsvård skall du ta kontakt med Sundhults Entreprenad & Skogsvård - det gör du på tel 0703-697665.

Länsförsäkringar Jönköping

Närserv.kontor, Aneby
Tel. 0380-411 90

Stig-Göran Hyltbring,
Distriktsombud
Tel. 0140-240 21
Mobil. 070-69 25 288

**bemanning
mark
transport
målning**

www.full-fart.se tel. 0140-210 58

Sundhults

Entreprenad & Skogsvård AB

Ring!

0703-697665

- Grävning
- Trädfällning
- Skogsvård

Br. Hyltbrings
Alltjänst

Hvltan. Aneby | 070-207 66 70

HULLARYDS BILSERVICE

Hullaryd, Aneby • 578 91 ANEBY
Tel. 0140-220 10

Vi släcker 2:or.
Vi utför fyrhjulsinställning.

Mimmis

Skogs- Lantbruks- &
Hushållsnära tjänster

Ungskogsröjning • Förröjning • Plantering
Avbyttjänst inom:

Mjölproduktion • Köttdjur • Stall • Får

Med rotavdrag:

Trädgårdsarbete • Grästrimning
Städning • Fönsterputsning • Barnpassning
och övriga hushållsnära tjänster

Mobil: 070 312 15 25

muyjohansson@gmail.com

En lokal för dig? Frinnaryds Bygdegård

Möjligheternas hus:
Bygdegården

hyrs ut till olika ändamål

T.ex. Bröllop, dans och sammanträden.
Har Du speciella önskemål försöker vi även lösa dessa.

För bokning och närmare information kontakta
Ann-Catrine Lindström tel: 0140-201 56.

info@frinnarydsbygdegard.se
www.frinnarydsbygdegard.se

colorama

Storgatan 36 Tranås
Tel 0140-38 54 00

PLATTSÄTTNING

ALLT INOM KAKEL OCH KLINKER

www.jbplatt.se • joel@jbplatt.se • 0705 82 37 84

Jb Plattsättning, Åsperyd 1, 578 92 Aneby

Bosses Elteknik

Lövgatan 1
578 74 Frinnaryd
Tel. 0140-20012
070-587 28 39

Elinstallationer

Ljud och ljus

Nyinstallationer, Reparationer av
Bostads-, Industri-
och Lantgårdsinstallationer

PB BYGG

PELLE BÄCK BYGG AB

Ombyggnad • Tillbyggnad
Renovering • Rotavdrag

Tel. 0140-109 80

Mobiltel. 070-604 20 38
Norrabyvägen 4, 573 43 TRANÅS

Slåttergille i Majmålen

Ett femtontal medlemmar från Frinnaryds Hembygdsförening trotsade den varma sommarkvällen och genomförde slåttern i Majmålen. Det är en lång tradition, c:a 25 år, att samlas en sommarkväll när blommora på ängen är överblommade och slå den så att nya fröer bildas. När ängen är färdig och nyslagen avslutas kvällen med ostkaka och grädde på logen i Majmålen.

Har du grejor till årets loppis?

Ring så hämtar vi:
Lars-Åke Davidsson
070-533 1592

Frinnaryds Hembygdsförening

KALLELSE

Vi kallar härmed till
Årsmöte i Hembygdsgården
Onsdagen den 25/3 kl. 19.00

Göran Engström berättar och visar bilder om regleringen av Svartån.

Föreningen bjuder på kaffe.

VÄLKOMNA!!

Styrelsen

Braskväll med Johan Birath

Johan Birath lyckades fånga publiken i den fullsatta kyrksalen då Frinnaryds Hembygdsförening hade brasafton på torsdagskvällen. Föreningens ordförande Hans-Åke Björklund välkomnade och sedan höll Johan Birath en föreläsning där han bl.a. lyckades avliva myten om att det var bättre förr.

Även myten om att män slåss mer än kvinnor eller att allt som Gustav Vasa upplevde i Dalarna omöjligt kunde skett på några korta veckor ja till ock med uttrycket ingen rök utan eld stämmer inte !

Efter föredraget bjöd föreningen besökarna på kaffe.

Yste och Julmarknad

En kär 40 årig tradition har Julmarknaden, i hembydsgården, varit för många människor runt om i bygden.

YSTNING Det var dåvarande ordföranden Olle Lindkvist, tillika mejerist till yrket, som ville sätta igång med ystning som ett led i gammal matkultur. Han förankrade det hos socknens bönder och ”tiggde” naturligtvis mjölken, c:a 500 liter. Det blev så och är så än idag. FANTASTISKT!

Villiga och inte minst kunniga damer har ställt upp vid ystning och skötsel av ostarna. Det är ett ”lynnigt släkte”, dessa ostar att, sköta. Många suckar hörs när ostarna krånglar, men desto gladare minner när de sköter sig bra. Det är litet av ett lotteri!!! Detta till trots har genom åren ett tjugotal ostar gått på auktion med goda priser.

KÄRNING Att kärna smör är kanske unikt, men vi gör det efter en delvis gammal teknik och ett modernt recept, tre liter vispgrädd och en liter filmjolk blandas får stå ett dygn och kärnas i en gammal smörkärna. ”Smöret tvättas” och saltas, färdigt att serveras. GOTT!!!

SLAGLIMPA Till smör och ost behövs ett gott bröd SICA-förlaget hade recept på slaglimpa med ett mjöl som idag inte finns nämligen ”samsikt”. Jag gjorde lite undersökningar hos damer med brödkunskap och har sedan 25 år använt mig av ett bra recept som du hittar på nästa sida.

SERVERINGEN av slaglimpa, hemkärnat smör och Shemystad ost är ett signum för föreningen. Många människor kommer till vår julmarknad från hela höglandet och vi hoppas kunna fortsätta med den här traditionen med gammal matkultur.

Elisabeth Ganestål

Yste!

Resultatet av ystningen!

Lars-Åke Davidsson och Gerd Jacobsson kärnar smöret!

Välkommen till Frinnaryds återvändardag lördag 15 aug

En dag när vi möts och trivs i Frinnaryd!

- Dagen innehåller aktiviteter för alla åldrar.
- Matservering.
- Kvällen avslutas med pub.

Hjälp oss sprida information till så många som möjligt, gamla som nya Frinnarydsbor.

Vi skulle gärna vilja att du meddelar oss din mailadress så att vi kan skicka en formell inbjudan i vår.

Maila adressen till:

frinnaryd2015@gmail.com

Du som inte har mailadress, kontakta

Ulrika Hjalmarsson, 073-992 88 51

Anna Efraimsson, 073-073 28 92

för vidare information och intresseanmälan.

Arrangörer: Frinnaryds samhällsförening • Frinnaryds bygdegårdsförening • Docklidskyrkan Svenska kyrkan • Frinnaryds idrottsförening • Frinnaryds hembygdsförening

RECEPT PÅ SLAGLIMPA

DAG 1 morgonen:

En påse rågsikt och en msk hel kummin blandas med 2 l kokande vatten (+ ev. lite till)

OBS! Ta lite mjöl och vatten i sänder så att allt mjöl blir skållat och slå sönder alla ev. mjölkklumpar. Skrapa ner från kanterna, platta till och mjöla lätt. LÅT STÅ VARMT (helst i sängen med filter?!)

DAG 1 kväll:

Rör ut 2 hg jäst (4pkt) i lite vatten och tillsätt i degen. Slåta till och mjöla LÅT STÅ och fortsätt i sängen.

DAG 2 morgonen:

Knåda degen för hand med ett pkt farin en halv flaska sirap två påsar malen pomeransskal ca en halv

påse rågsikt och en halv påse vetemjöl. Knåda degen fast. Baka ut med vetemjöl till fyra långa limpor med smör emellan och nagga. Låt jäsa ca en timme.

GRÄDDNING:

Varierar med olika ugnar. En halv timme i 200-225 grader, en och en kvarts timme i 150 grader. Pensla med mjölk. Receptet kan dubblas. LYCKA TILL.

PS: Bakning förr: Till jul bakades slaglimpa i trätråg och gräddades i den stora stenugnen där 12-16 limpor rymdes. Det blev ett särskilt gott och saftigt bröd.

ANEBY BIBLIOTEK

- det meröppna biblioteket

KÖPMANSGATAN 2 • TEL. 0380-462 45

Håll utkik efter våra aktiviteter
på www.aneby.se/bibliotek

Biblioteket i Frinnaryd har öppet onsdag 17-19.

Vår bibliotekskatalog finns nu på internet, kontakta huvudbiblioteket för en pinkod.

Öppettider

Måndag kl. 14.00-19.00

Tisdag kl. 10.00-17.00

Onsdag kl. 10.00-17.00

Torsdag kl. 10.00-17.00

Fredag kl. 10.00-14.00

Meröppet

Alla dagar kl. 7.00-22.00

ANEBY
KOMMUN

LinderåsLantTeknik

Smålandsvägen 6 573 97 TRANÅS Tel. 0140-500 37
E-post: Info@lantteknik.se Hemsida: lantteknik.se

Kungsgatan 13 B • 352 31 VÄXJÖ

Projektering väg, bro och markarbeten

Jan-Olof Göransson, Slättergatan 12 573 38 Tranås
Tel. 0707-48 59 96 / 0140-159 96

Din lokala byggentreprenör

0140-200 68 • 070-679 66 94
Tomas 070-320 33 00

Uför alla förekommande byggnadsarbeten!

NYBYGGNATIONER, RENOVERINGAR
REPARATIONER OCH
LADUGÅRDSBYGGNATIONER

OSKARS RÖR

076-774 15 17

Allt inom VVS

" Rörmokare i tredje generationen "

Fibern gör sitt intåg i socknen

Fibern, eller bredband som det också kallas, gör nu sitt intåg i Aneby Kommun. I Aneby tätort finns sedan länge ett stadsnät och där undersöker man nu möjligheter till utbyggnad av nätet för att ge möjlighet för ytterligare hushåll att ansluta sig. Under hösten 2014 kunde fiberföreningarna i Bälaryd och Askeryd inviga sina nät.

Nu är det dags för att Ralångens Fiber att dra igång arbetet.

Ralångens Fiber är en nybildad förening vars arbetsområde sträcker sig från Hullaryd i väster till området öster om Sunhults samhälle. (Sunhults samhälle ingår inte i området.)

Alla inom området kommer att kontaktas och få en inbjudan om deltagande. Det kostar 200:- i anmälningsavgift och den totala kostnaden inklusive montering av box i huset, kommer att ligga på omkring 20.000:-.

Vill du veta mer eller anmäla dig?

Besök www.ralangensfiber.se

eller ring någon i styrelsen eller någon områdesansvarig

Ralångens fiberekonomiska förening

Ordförande: Birgitta Kellner 0703-820354
Ledamot: Martin Johansson 0703-228022
Kassör: Lotta Sprengarfjord 0735-024062
Ledamot: Manne Freyland 0736-601404
Vice ordf.: Tomas Axelsson 0703-203300
Ledamot: Steinar Hansen 0140-20049
Sekreterare: Caroline von Wachenfelt 0140-22083

Områdesansvariga:

Hullaryd - Väster om Noån:

Sven-Åke Thorstensson 0140-22131
Caroline von Wachenfelt 0140-22083

Noån – Frinnaryd väster om järnvägen:

Daniel Sprengarfjord 0735-006735
Andreas Hermansson 0140-20110

Frinnaryd öster om järnvägen:

Birgitta Kellner 0703-820354
Steinar Hansen 0140-20049/0705 462835

Frinnaryd kyrkby – Riksväg 32:

Martin Johansson 0703-228022
Tomas Axelsson 0703-203300

Öster om Riksväg 32:

Manne Freyland 0736-601404
Lars-Åke Johansson 0703-496191

Du kan naturligtvis kontakta vem du vill, men den som står under ett visst område har lite mer kunskap om just det området.

Birgitta Kellner, Ralångens Fiber, Torbjörn Pettersson, Bynet och Åslög Kantelius från länsstyrelsen, redogjorde för förutsättningarna vid ett fullsatt fibermöte i Frinnaryds bygdegård den 18:e februari.

Fördelar med fiber

Internet

Med fiber blir det en högre hastighet på internetuppkopplingen både till och från fastigheten. Trådlösa uppkopplingar är delade, vilket innebär att det går långsammare när fler försöker använda samma mast.

Fiber ger en stabil internetuppkoppling för tjänster som bankärenden, trygghetslarm, hemlarm, kontakt med myndigheter och sjukvård, distansarbete, distansutbildning och andra framtida internetbaserade tjänster.

Telefoni

Telefoni via fiber fungerar precis som idag, men blir billigare. Eftersom fibern grävs ner blir den mycket driftsäker. Du behöver inte längre oroa dig för att de kopparanslutna telestationerna kan komma att läggas ner.

TV

Fiber ger en stabil TV-mottagning med perfekt bild och möjlighet till HDTV-format.

Med olika play-tjänster som SVT Play och TV4 Play kan du se program du missat utan att behöva inspelningsbar box. Du kan också hyra film över nätet, så kallad "video on demand".

Larm/Säkerhet

Med fiber kommer det att finnas möjlighet till olika säkerhetstjänster, som inbrotts- och brandlarm. Hemtjänsten kommer att kunna koppla upp sig med en säkrare anslutning till sina brukare.

Ekonomi

Fiber ger billigare telefoni, TV och bredband. Fastigheter med fiberanslutning får högre värde och blir lättare att sälja.

När Rolandsborg – eller Sjukassekapellet/Sjukassan, som var det gängse namnet under första halvan av 1900-talet – förstördes genom en brand för något år sedan innebar det slutet på en epok i Frinnaryds stationssamhälles historia. Fram till 1940-talet, alltså långt innan Bygdegården kom till i början av 60-talet, var Sjukassekapellet en betydelsefull samlingslokal i Frinnaryd. Under tecknad har, liksom många jämnåriga, ofta som barn varit med på fester och sammankomster av olika slag i den byggnaden.

I Frinnaryd fanns sedan år 1900 en s.k. Sjukhjälp-förening – man får komma ihåg att den obligatoriska sjukförsäkringen inte trädde i kraft förrän vid mitten av seklet. Föreningens ordf. var handlanden A W Andersson i Grönlund (Sternerska fastighe-ten), kassör kakelugnsmakare K M Söderholm och sekreterare vagnmakare F E Johansson – den sist-nämnde nära släkting till den som skriver dessa rader. Första tiden hölls sammankomster hos S. Red-lig i Sandmaden (nu Åbrov. 4), men man behövde en egen samlingslokal där både religiös och profan verksamhet kunde samsas och beslöt 1902 att upp-föra en byggnad i egen regi. Huset byggdes 18 m långt, 10 m brett och 4,5 m högt och platsen var den s.k. Gropen. Gropen fick sitt namn efter det att man vid järnvägsbygget på 1870-talet hade schak-tat ner de stora gruskullar som fanns i området för

att använda materialet vid uppbyggandet av järn-vägsbanken. Det stickspår som gruset fraktades på låg faktiskt kvar ett bra stycke in på 1900-talet, det anslöt till stambanan ungefär vid nuvarande väg-viadukt.

Huset invigdes med en stor festlighet på Pingstda-gen 1903. Programmet omfattade bl. a. musik av Huskvarna sång- och musikförening och tal av kyr-koherde Wittenkrona. Förste vaktmästare blev f.d. soldaten Ström som bodde intill och verksamheten i Sjukassekapellet var ända från början mycket livlig och varierad. Kyrka, frikyrka och Godtemp-larförening fick utnyttja lokalen, dessutom bildades 1905 en föreläsningförening. Sjukhjälpföreningen hade också en egen musik- och sångförening under en tid. Från 1911 blev sjukassan även biograflokal och biografverksamheten var livlig i synnerhet un-

ROLANDSBORG i Frinnaryd – slutet på en epok

Text: Henry Sjöstrand Foto: Oscar Jarén

der första världskriget, så hade t.ex. Aneby biografkompani föreställningar två söndagar i månaden på villkor att ”inga o censurerade stycken får visas, inget skoj, oväsen eller tobaksrökning får förekomma.” Ombildning av föreningen skedde på 30-talet, den fick då namnet Frinnaryds, Linderås och Marbäcks socknars erkända sjukkasse. Garvare Erik Lundberg var ordförande och in- och utbetalningar gjordes hemma i hans villa intill Garveriet som idag 2014 är ett minne blott.

Vi som växte upp i Frinnaryd på 40-talet minns nog med speciell glädje de julfester som var regel under de åren, då deltog nästan hela samhällets befolkning.

Rolandsborgs fortsatta historia ser ut ungefär så här: Skollokal i slutet av vårterminen 1945, eftersom Kyrkskolan användes som flyktingförläggning för koncentrationslägerfångar. Då hade huset redan övertagits av den initiativrike Axel Johansson i Norrgården och namngivits efter hans sonson Roland. Axel J. genomförde ganska snart en omfattande ombyggnad. Den stora samlingsalen med estrad

och kök delades i två delar. I norr anordnades en mindre samlingslokal, där Teodor Freylands stora målning av den barmhärtige samariten fortfarande hängde kvar på fondväggen, i söder fick Björn Stenhammar en lämplig lokal för sin tandläkarmottagning. Ovanpå inrättades bostadslägenheter. När Stenhammar så flyttade sin praktik till Gripenberg (senare till Tranås) omkring 1950 inreddes hela Rolandsborg till bostäder och så har det förblivit ända till slutet.

Vår numera riksbekante bygdefotograf Oskar Jarén från Frinnaryd förevigade Sjukkaskekapellet redan för omkring hundra år sedan och jag har själv för ett antal år sedan till Folkrorelsearkivet i Jönköping överlämnat hela föreningsarkivet. Sjukhjälpföreningens, Sjukkaskekapellets och Rolandsborgs historia kan därför sägas vara väl dokumenterad och bevarad för framtiden.

/Fotnot

Henry Sjöstrand har i boken Från Svartebro till Socknamon (sid. 176-177) tecknat Sjukkasans historia, där återfinns alla detaljer. Ovanstående artikel är ett sammandrag med några tillägg om epoken efter Sjukhjälpföreningens upphörande kring 1950.

*Bilden nedan togs 2012,
Rolandsborg är mittenhuset till höger.*

Namnet Palmkvist var för några årtionden sedan välkänt inte bara i Frinnaryd utan i hela landet. Jag tänker i den här artikeln försöka utreda varför. Som källa utnyttjar jag dels en tidningsartikel av signaturen Oewéus i Tranås-Posten från 1941, dels en liknande artikel i Tranås Tidning från 1960-talet. Den ena texten handlar om fabrikör G J Palmkvist (1859 - 1953), den andra om hans son Gustav Palmkvist (1896 - 1976). Båda var tekniskt begåvade och duktiga entreprenörer, var och en på sitt sätt. Gamle Palmkvist drev bl.a. en tröskverksfabrik och sonen Gustav innehade Frinnaryds Reparationsverkstad som så småningom övertogs av svärsonen Karl Arne Bergander. Verkstaden står kvar än idag och jag har även haft nöjet att samtala flera gånger med Gustavs dotter Gun-Britt Bergander om familjeföretagets historia.

Palmkvist far och son

– två skickliga entreprenörer i Frinnaryd

Text: Henry Sjöstrand

G J Palmkvist var född i Grimstorp i Lommaryds socken 1859 och var i yngre år jordbruksarbetare. Han blev under 1880-talet indelt soldat och tjänade först för en rote i Ralingsås, därefter under 12 år för Barkäng i Lommaryd. Samtidigt med soldattjänsten var han anställd hos gamle Målkvist i Aneby som tillverkade kvarnmaskiner och cirkelsågverk. Under åren hos Målkvist började Palmkvists medfödda mekaniska anlag vakna så att han på lediga stunder tillverkade ett handdrivet tröskverk som ersättning för det gamla slagorna. Så fortsatte han att tillverka små tröskverk som han sålde så fort han fick köpare. Han tog avsked från Kungl. Jönköpings regemente 1891 och flyttade till Frinnaryd där han inköpte fastigheten Lövholmen (nu Lövgatan 5) och byggde en liten verkstad strax intill, där han började tillverka större tröskverk som drogs av hästar eller oxar. Bostadshuset som nu var för litet för familjens behov (döttrarna sysslade t.ex. en hel del med vävning och stickning som krävde utrymme) ersattes med en nybyggnad i två plan som ännu 2014 finns kvar i renoverat skick. År 1897 brann den gamla verkstaden ner men en ny byggdes snart upp och när explosionsmotorerna kom i bruk inköpte han en sådan, dessutom rikt- och planhyvel. Svarv, bandsåg och fräsmaskin tillverkade han själv och hade så tillgång till en fullständig maskinuppställning. När de helrensande tröskverken gjorde sitt segertåg genom bygderna köpte Palmkvist ett sådant, och under 15 år var Palmkvists ambulerande tröskverk igång på gårdarna runtomkring. Inte nog med det, han konstruerade både cirkelsåg, kapa och klövernotare som fick göra tjänst utanför trösksåsingen och lämna bärgning åt familjen. Efter elek-

trifieringen strax före 1920, då bönderna slog sig samman om egna elektriska tröskverk, sålde Palmkvist sin ambulerande tröska och tog anställning som föreståndare på Lantmännens fröreneri som startades i Frinnaryd 1931. Oewéus avslutar sin artikel på följande vis: ”Detta arbete [på fröreneriet] har han skött allt sedan dess och gör så fortfarande. Det kan väl närmast betraktas som ett under, att han under de två senast gångna osedvanligt kalla

*Fabrikör GJ Palmkvist och hans hustru Augusta.
Foto från 1930-talet*

vintrarna, kunnat dag efter dag sköta sitt arbete i en ouppvärmad lokal. Han synes besitta en järnhälsa och en för hans ålder ovanlig vigör. På somrarna då han är ledig från frörensieriet är han båtbyggare och reparerar tröskverk. Det är inte många dagar sedan ett sådant nyreparerat tröskverk lämnade hans verkstad.” Slutomdömet om fabrikör G J Palmkvist blir: ”Om det funnits de möjligheter för 70 år sedan för en pojke att kunna få sätta sig in i mekanikens och teknikens hemligheter som det finns i dessa dagar [1941], då skulle säkert Palmkvist slutat som ledare för en större mekanisk verkstad.”

I B-ströms artikel från 60-talet om Gustav Palmkvist och hans företag, Frinnaryds Reparationsverkstad, framhålls att det är en originell produkt man tillverkar där. Som enda företag i Sverige och Norden tillverkar man nämligen hydrauliska anordningar för stängning av tornluckor. Uppfinnare med patent på uppfinningen är Gustav Palmkvist själv och han driver numera företaget tillsammans med sin svärson Karl-Arne Bergander. Den aktuella uppfinningen daterar sig till 1947 men Gustav Palmkvist hade redan på 30-talet fått patent på den s.k. GePe-friktionskopplingen, en produkt som bl. a. ingick i bärgningsfartyget Belos tekniska utrustning. Patentet på GePe-kopplingen sålde Gustav P. till Strömsholmens mekaniska verkstad i Tranås där han också arbetade under ett tiotal år.

Gustav Palmkvist ärvde sitt företag av fadern GJ Palmkvist och starten skedde 1925 med firmanamnet Palmkvists Reparationsverkstad. Gustav P. arbetade först på dubbelspåret vid Stjärneborg men återvände till faderns rörelse som bestod av snickeriverkstad med tonvikt på tillverkning av tröskverk. Gustav var inte så intresserad av snickeriet, han började istället reparera cyklar, bilar och motorer av alla typer. När GePe-kopplingen så var ett faktum och försålades till Strömsholmen i Tranås och när Gustav efter tio år återvänt till verksamheten på hemmaplan började han ägna sig åt den uppfinning som på 60-talet var fabriken huvudprodukt, nämligen stängningsanordningar för tornluckor. Inkörsporten för den uppfinningen var ett arbete i Linderås kyrka. Där skulle man montera en ny stängningsanordning för luckorna och budet gick till Gustav Palmkvist. Han tillverkade först en anordning med manuell stängning, men efterhand förbättrade han sin idé och hydrauliken kom in i bilden. Och så blev den uppfinning klar som ledde till patent och till en tillverkning som man var ensamma om i hela landet. På 60-talet övertog svär-

Gustav och Svea Palmkvist med Verkstaden i bakgrunden. Foto från 1970-talet.

sonen Karl-Arne Bergander (1926 – 1985) ledningen för företaget som var i verksamhet till frampå 1980-talet. På 1960-talet var Palmkvists uppfinning installerad i över 300 kyrkor och antalet lär ha höjts betydligt innan tillverkningen upphörde.

Produkten på Palmkvists verkstad i Frinnaryd var originell men inte bara produkten, de hydrauliska tornluckorna, var speciell. Karl-Arne Bergander som tog över företaget hade också en intressant yrkeskarriär bakom sig. Han stod ursprungligen bakom disken på Konsum i Aneby, men svärfar ville ha hjälp och sade åt honom att lägga av butiksrocken – ett råd som han följde, det var ett steg som han aldrig behövt ångra. ”Jag hade ingen utbildning på detta område, men med en så skicklig lärare var det inte svårt att växla om” kunde han i efterhand konstatera. B-ström skriver i sin artikel att företaget haft framgång och att man kanske en dag kan förverkliga de projekt som Gustav Palmkvist lagrat vid sidan av för att ta itu med en dag då de hydrauliska tornluckorna inte är aktuella längre.

Verkstadsbyggnaden vid Frinnaryds Reparationsverkstad står kvar på sin gamla plats och detsamma gäller den Palmkvistska fastigheten. Ett kuriosum till slut. Gustav och Svea Palmkvists hus var i min barndom direkt förbundet med Svartån genom en grävd kanal. Gustav hade en båt försedd med inombordsmotor som han troligen själv konstruerat. Man kunde alltså gå ombord direkt utanför huset, ta sig ner till Svartån och fortsätta upp till Ralången för fiske, bad och rekreation. Jag som skriver dessa rader har många glada barndomsminnen från liknande tillfällen.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2014

Styrelsen för Frinnaryds Hembygdsförening får härmed lämna följande verksamhetsberättelse för år 2014. Styrelsen har bestått av Hans-Åke Björklund ordförande, Magnus Ljunggren vice ordförande, Harald Runestad sekreterare, Kerstin Lood kassör 1:a halvåret, Birgitta Kellner kassör 2:a halvåret och ledamöterna Tobias Andersson, Lars-Åke Davidsson, Stig Gustavsson, Gert Karlsson och Ulla Larsson. Styrelsen har haft tre sammanträden under året. Medlemsantalet var vid årets slut 361.

Sockenbladet har delats ut till alla hushåll i socknen, c:a 400 st, till 150 medlemmar boende utanför socknen samt till 34 annonsörer.

Redaktionskommittén har bestått av Hans-Åke Björklund sammankallande, Elisabeth Ganestål, Alexandra Davidsson, Staffan Hellgren och Arne Thorebring. Även detta år har Henry Sjöstrand bidragit med flera intressanta artiklar av historisk karaktär från bygden. Han sköter också hemsidan vilken är aktuell och speglar föreningens aktiviteter.

Vid **årsmötet** den 4 april avtackades Elisabeth Ganestål efter 44 års styrelsearbete och som ordförande under de senaste 14 åren. Även Ingrid Ericsson lämnade styrelsen efter 16 år. Se separat artikel !

Ett stort antal frivilliga krafter deltog under **städdagen** den 24 april och projektet blev genomfört på rekordtid. För övrigt sker gräsklippning och snöröjning enligt schema.

Valborg och midsommarfirande firades som tidigare i Byalagets regi på Hembygdsgårdens område.

Kyrkogårdsvandringen fick avbrytas och fortsättas

inne i församlingshemmet p.g.a. regn.

Loppmarknaden blev åter lyckad. Generalen Magnus Ljunggren kunde välkomna en stor publik som också köpte av de olika ting som plockats fram för försäljning.

Slåttern i Majmålen den 24 juli hade lockat ett tjugotal deltagare som efter genomfört uppdrag avslutades med ostkakefest på logen.

Vid **logmötet** den 17 augusti ingick också barndop. Eftersom väderleken var osäker valde man att flytta samlingen till Allianskyrkan där Henrik Jonasson talade och Lars Viklander sjöng.

Johan Birath från Boxholm var talare vid **braskvällen** som lockat fullsatt lokal i Hembygdsgården. Hans kåseri handlade denna gång om att avliva myter om äldre tider, vilket var uppskattat av publiken.

Julmarknaden genomfördes traditionellt och storstugan var festligt julsmyckad som gav en stämning trots att det regnade utanför. Besökare från när och fjärran kunde först smaka på slaglimpa, nykärnat smör och naturligtvis en rejäl skiva av hemystade osten. Kenneth Lood höll i klubban och lyckades åter sälja samtliga ostar till höga priser.

Hembygdsgården fortsätter vara en viktig plats kring handarbete och 11-kaffe varannan vecka.

En viktig arbetsgrupp är **föreningens serveringsgrupp** med Ulla Larsson i spetsen som sett till att deltagarna vid samlingarna fått något ätbart att njuta av.

Till slut vill styrelsen tacka alla som på olika sätt stöttat och bidragit till föreningens verksamhet.

Styrelsen

ÅRSMÖTET 2014

Ny ordförande i Hembygdsföreningen

Vid årsmötet den 2 april blev det flera förändringar i föreningen. Elisabeth Ganestål avgick efter hela 44 år (!) i styrelsen, därav de sista 15 åren som ordförande.

Till ny ordförande, efter Elisabet Ganestål, valdes Hans-Åke Björklund.

Ingrid Ericsson slutade också som

styrelseledamot efter 16 år.

Båda avtackades med blommor och ljusstakar tillverkade av Laila Bülow-Mattsson. Thyra Karlsson avtackades med blommor efter lång insats i serveringsgruppen.

Till ny ordförande valdes Hans-Åke Björklund och till nya ledamöter i styrelsen utsågs Ulla Larsson och Birgitta Kellner. Birgitta Kellner är också ny kassör efter Kerstin Lood som haft uppdraget i många år. Ny i serveringsgruppen är Gunilla Göransson.

Under årsmötet visades filmen där Kenneth Lood intervjuat Kalle Ramde, Leif "Rallen" Jakobsson och Rune Andersson om deras uppväxt och olika yrkesliv.

BOKSLUT 2014

RESULTATRÄKNING

	Intäkter		Kostnader	
	2014	2013	2014	2013
Drift			28 958,00	33 483,00
Underhåll			6 579,00	9 086,00
Inköp inventarier			45 522,00	7 333,00
Medlemsavgifter	20 150,00	19 400,00		
Hyror	5 380,00	9 290,00		
Försäljning böcker	1 270,00	225,00		
Sockenbladet	9 200,00	9 200,00	15 112,00	13 622,00
Årsmöte			1 976,00	1 258,00
Avg. hembygdsförb.			3 282,00	3 618,00
Loppmarknad	47 400,00	57 555,00	11 336,00	13 121,00
Slätteräng	3 399,00	4 532,00	3 745,69	3 423,00
Julmarknad	24 237,00	23 655,00	6 472,00	6 759,00
Brasafton			2 606,75	1 220,00
Försäkringar			7 918,00	6 925,00
Gåvor o. övr. ers.	1 133,00	1 769,00	5 000,00	1 500,00
Summa intäkter	112 169,00	125 626,00		
Summa kostnader			138 507,44	101 348,00
ÅRETS RESULTAT	-26338,44	24 278,00		
Utdelning fond	0,00			

BALANSRÄKNING

	2014-12-31	2013-12-31
Kassa	1 496,00	2 310,00
Bank	88 793,40	112 224,09
Danske Bank (ansk. värde)	419 591,72	419 591,72
Värdeavvikelse Fond	242 571,55	181 598,16
SUMMA TILLGÅNGAR	752 452,67	715 723,97
EGET KAPITAL		
Balanserat resultat	499 259,71	422 470,94
Årets resultat	-26 338,44	24 278,00
Årets förändring	60 973,39	52 510,77
Summa eget kapital	533 894,66	499 259,71
Kortfristig skuld	2 093,75	
Huberts fond	141 075,20	141 075,20
Nedbyns fond	75 389,06	75 389,06
SUMMA TOTAL EGET KAPITAL	752 452,67	715 723,97

REVISIONSBERÄTTELSE

Räkenskaperna är av oss granskade utan anmärkning. Inkomster och utgifter är styrkta med verifikationer. Föreningens försäkringar är kontrollerade.

Vi föreslår styrelse och kassör full och tacksam ansvarsfrihet för år 2014.

Sunhultsbrunn 2014-02-16

Rune Andersson

George Sunbring

Tidevarv komma ...och tidevarv gå...

På trappan till Furudals Café, eller "Olgas gamla fik" i Sunhult. Porten i det vita huset på övre bilden.

Bakre raden från vänster: Villy Dacke, George Sunbring, Leif Dacke. Mittenraden: Claes-Erik Jakobsson, Nils-Erik Johanneson. Främre raden: Benny Liljegren, Inger Axelsson, Per Johansson

Utanför Missionshuset, i Sunhult, bilden nedan, efter avslutad söndagsskola. Från vänster: Sven-Olof Jakobsson, Yngve Erlandsson (Nu Yngve Prytz), Nils-Erik Johanneson, Claes-Erik Jakobsson

